

2. Воронянський О.В. Основи правознавства: Навчальний посібник/ О.В.Воронянський, Г.В.Борисов, Ю.В.Зайончковський. – Х.: Парус, 2005. – 368 с.

3. Воронянський О. В., Письменицький А. А., Міщенко Н. Л. Правознавство. 10 клас. Профільний рівень: Навчальний посібник. «Ранок», 2010.- 192 с.

4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підруч. / О. Ф. Скакун. – Вид. 4-те, допов. і перероб. – К. : Правова єдність : Алерта, 2014. – 524 с.

5. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с

Науковий керівник  
канд. іст. наук, проф. О.В. Воронянський

*Дмитренко Ю.  
Харківський національний педагогічний  
університет імені Г. С. Сковороди*

*Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Гончарова О.С.*

## ЛІТЕРАТУРНЕ ТА ТЕАТРАЛЬНЕ ЖИТТЯ МІСТА ХАРКОВА 1920-Х РОКІВ: ІСТОРИОГРАФІЯ ПИТАННЯ

Вивчення проблеми розпочалося майже одночасно з розгортанням подій. Роботи 1920-х – початку 1930-х років були підготовлені безпосередніми учасниками цього процесу. Вони викликають значний інтерес, бо містять різноманітний фактичний матеріал. Пожовтневий літературний процес в Україні в усій його різноманітності розкриває дослідження О. Лейтеса та М. Яшека. Дослідники показали перебіг культурно-мистецьких подій в перші роки існування у місті Харкові радянської влади. Але роботи цього періоду мали суттєві недоліки. Це, перш за все, обмежена джерельна база, схематизм, тенденційний підбір і оцінка фактичного матеріалу, недостатність аргументації і поверховість узагальнень. Всі проблеми, пов'язані з розвитком культури в місті розглядалися з класових позицій. Прагнення донести до читацької маси наявні та уявні успіхи політики компартійного режиму приводила до підготовки друкованих видань виключно на позитивному матеріалі. Зрозуміло, що усе це позначилося на їх науковій вартості.

З другої половини 1930-х років, на тлі розгортання масових репресій з боку тоталітарного режиму дослідження літературно-мистецького життя практично припиняється. Сторінки більшості робіт рясніли політичними výroками, жертвами яких стали також і представники харківської літературно-мистецької інтелігенції. Лише з середини 1950-х років під впливом широкомасштабної десталінізації суспільства намітилися деякі зрушення у вивченні питань, пов'язаних з літературно-мистецьким життям м. Харкова в 1920-х років. В республіканських газетах і журналах містився значний фактичний матеріал про

суспільно-культурну діяльність українських митців, яких було репресовано. У цей період з'являються роботи в яких розглядається розвиток культури в цілому та окремих її галузей – театру та літератури, де згадується й перебіг літературно-мистецьких подій в Харкові. Проте всі ці публікації позначені ідеологічними штампами і цілком відбивають вади суспільства того часу. Дослідження культури 1920-х років активізувалося з другої половини 1960-х років. У цей період вийшла низка узагальнюючих праць присвячених національно-культурному будівництву в Україні у цілому, та в м. Харкові. У них літераторів та митців зображали як таких, що поступово втрачали національні ознаки в намаганні створити «єдину радянську культуру». До значних досягнень цього періоду історіографії слід віднести появу перших узагальнюючих праць з історії міста Харкова. Нарис з історії міста Харкова від часу заснування до 70-х років ХХ ст. увійшли до багатотомної історії міст і сіл України. Однак всі ці роботи не виходили за рамки марксистсько-ленінської методології, були необ'єктивні і, як результат, породжували нові «білі плями». Продовжували вивчатися тільки ті питання, що слугували доказом правильності політики комуністичної партії. Проте, негативні сторони процесів замовчувалися.

У 1990-ті роки, в умовах незалежної України, активізувався інтерес дослідників до регіональної історії в цілому і до вивчення історії міста Харкова в тому числі. Факти та події, що замовчувалися або фальсифікувалися за радянських часів оприлюднюються в ґрунтовних працях «Історія української літератури ХХ ст.» та «Український театр ХХ століття». Непересічним явищем новітньої української історіографії з проблеми, що вивчається, стало комплексне дослідження М. Поповича «Нарис історії культури України». Взнявши за основу цивілізаційний підхід, автор, зокрема, розглядає духовну культуру українського суспільства в 1920-ті роки на тлі політико-економічних перетворень, які здійснювалися в республіці в той період. Велику увагу автор відводить і аналізу літературно-мистецького життя в столиці України – м. Харкові. Багато уваги подіям літературно-мистецького життя Харкова приділяється і в комплексному дослідженні культурного розвитку України І. Довжука. Значну увагу в літературі цього періоду приділяється вивченню нових літературних напрямів, що виникли на гребні революційних перетворень та діяльності літературних організацій – «Гарт», «Плуг» та ВАПЛІТЕ. Великий інтерес для даного дослідження становлять роботи в яких досліджується літературна дискусія, центр основних подій якої перебував в Харкові. Велику увагу дослідники приділяють питанням становлення та творчої діяльності театрів. Зокрема, цю тему вивчали О. Красильникова, Е. Кучменко, Г. Лужицька, Ю. Станішевський та Н. Чечель. Іншим напрямом досліджень сучасних авторів є вивчення життя та творчості окремих діячів літератури та мистецтва, переосмислення того, що було ними напрацьовано за радянських часів. У цей історіографічний період деякі аспекти літературно-мистецького життя України в цілому і в Харкові зокрема, знайшли свій відбиток і в ряді дисертацій. Цікавою, на наш погляд, є робота М. Борисенко, в якій автор велику увагу приділяє аналізу діяльності літературних організацій України та Л. Кавуна, присвячена діяльності ВАПЛІТЕ. Феномен літературно-

мистецької інтелігенції та її внесок у духовну скарбницю українського народу досліджували О. Тарапон та М. Шипович. Найбільшу зацікавленість у істориків викликали питання стосунків влади та творчої інтелігенції міста. Так В. Семененко, досліджуючи історію Східної України, велику увагу відводить радянським перетворенням, в тому числі і в галузі культури, саме в місті Харкові, який став центром цих подій. Питання культурного життя міста аналізуються у колективній праці «Історія міста Харкова ХХ століття». Отже, у 1990-ті роки дослідники розширили напрямки та коло питань з історії міста Харкова 1920-х років. Розглядалися не тільки загальні питання історії, а й аналізувалися окремі аспекти літературно-мистецького життя міста.

Таким чином, за попередні часи склалася значна за обсягом історіографія. Дослідниками розглядалися різні аспекти розвитку літератури та театру м. Харкова 1920-х років. Проте, майже не вивченими залишаються ідейні шукання харківських митців нової генерації та причини, що викликали певну політичну роздвоєність творчих особистостей.

*Доброва С.*

*Державний біотехнологічний університет*

## ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ОСВІТНЮ СИСТЕМУ УКРАЇНИ НА ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ

Гендерна нерівність є дуже актуальною проблемою у сучасному світі. Це стосується всіх видів діяльності: політики, освіти, сім'ї, економіки і так далі. Гендерна рівність є найважливішим правом людини, яке грає ключову роль у забезпеченні злагоди і миру в суспільстві. Це також необхідно і для повноцінної реалізації людського потенціалу.

У сфері освіти Україна має дуже добрі показники щодо гендерної рівності: доступ обох статей до отримання початкової і повної середньої освіти, а в закінченні вищої освіти жінки чисельно перевищують чоловіків. Але ця сфера також потребує впровадження певних гендерних стратегій для покращення якості життя без стереотипів за ознакою статі людини та її дискримінації.

Головними принципами гендерного компоненту в Україні є рівні права між жінками та чоловіками, справедливе відношення в усіх сферах, незважаючи на стать людини, толерантність та недискримінація. В Україні ухвалені певні закони, в яких чітко прописані концепції та стратегії щодо формування політики досягнення гендерної рівності.

Одним з таких законів є «Модельний закон про державні гарантії рівних прав та рівних можливостей для чоловіків і жінок» від 18.11.2005. Саме цей закон передбачає створення умов для гендерної рівності у всіх сферах державного та суспільного життя людини. У статті 14 прописані основні гарантії щодо забезпечення гендерної рівності в галузі освіти і культури, які включають:

- Отримання рівних умов доступу отримання всіх ступенів освіти;